

Termíny Open Access

Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy

Bc. Jaroslava Citová, DiS.

Ing. et Bc. Jiří Marek

Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy

- Český online terminologický výkladový slovník v oboru knihovnictví a informační věda
- Obsahuje výklady a anglické překlady cca 4900 oborových termínů
- Slouží jako:
 - pomůcka při studiu a vytváření odborných textů
 - pro zpřesnění komunikace v knihovnické praxi

- Je určena především:
 - knihovníkům, informačním pracovníkům a dalším odborníkům z oblasti knihovnictví a informační vědy
 - pedagogům v uvedených oborech
 - studentům těchto oborů
- Přístup k databázi z: <http://aleph.nkp.cz/cze/ktd>
- Je spravována Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR
- Odpovědná osoba: Bc. Jaroslava Citová, DiS.

TDKIV a Open Access

- Databáze obsahuje již 10 termínů k tématice Open Access:
 - otevřený přístup (k vědeckým informacím) - *open access*
 - volný otevřený přístup - *libre open access*
 - bezplatný otevřený přístup - *gratis open access*
 - zelená cesta otevřeného přístupu - *green open access*
 - zlatá cesta otevřeného přístupu - *gold open access*

TDKIV a Open Access

- otevřený časopis - *open access journal*
- otevřený repozitář - *open access repository*
- autoarchivace - *open access self-archiving*
- hybridní model otevřeného přístupu - *hybrid open access*
- hybridní časopis (s otevřeným přístupem) –
hybrid open-access journal

TDKIV a Open Access

- Co nejstručnější a nejdůležitější výklad
- Vycházeli jsme z definice BBB iniciativ, z odborných článků...
- Zpracování v roce 2012
- Schválení redakční radou TDKIV
- Konzultováno s odborníky

Diskuse prostřednictvím el. konference Openaccess v roce 2014

Termin: otevřený přístup (k vědeckým informacím)
Odesláno 23/11/2014 - Jiří Marek

Termíny TDKIV

1. [Termin: otevřený přístup \(k vědeckým informacím\)](#)
2. [Termin: volný otevřený přístup](#)
3. [Termin: bezplatný otevřený přístup](#)
4. [Termin: otevřený časopis](#)
5. [Termin: zlatá cesta otevřeného přístupu](#)
6. [Termin: zelená cesta otevřeného přístupu](#)
7. [Termin: autoarchivace](#)
8. [Termin: otevřený repozitář](#)
9. [Termin: hybridní model otevřeného přístupu](#)
0. [Termin: hybridní časopis \(s otevřeným přístupem\)](#)
1. [Chybí Vám zde některý termin? Prosím diskutujte zde](#)
2. [Ostatní komentáře, připomínky, návrhy](#)

Termin: otevřený přístup (k vědeckým informacím)

Termin: **otevřený přístup (k vědeckým informacím)**

Ekvivalent: open access (ciz.)

Anglicky: open access

Anglicky: OA (zkr.)

Originál terminu v databázi TDKIV dostupný zde:
http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000015817&local_base=KTD

Příbuzné termíny:

otevřený časopis, otevřený repozitář, zlatá cesta otevřeného přístupu, zelená cesta otevřeného přístupu, autoarchivace, volný otevřený přístup, bezplatný otevřený přístup, hybridní model otevřeného přístupu, hybridní časopis (s otevřeným přístupem)

Výklad:

Online přístup k odborným informacím, především k plným textům recenzovaných vědeckých článků, ale i k textům preprintů, konferenčních sborníků ad., bez poplatků a komukoli. Jeho hlavním cílem je dosáhnout větší ("neomezené") možnosti šíření a zpřístupňování vědeckých poznatků pro odbornou, ale i laickou veřejnost v souladu s možnostmi, které poskytuje aktuální stav informačních technologií. Otevřený přístup se dělí dle uspořádání autorskoprávních vztahů na tzv. "volný otevřený přístup" a tzv. "bezplatný otevřený přístup". Druhým typem dělení je dělení na dva základní publikační modely – dvě cesty naplnění otevřeného přístupu, a to na tzv. "zlatou cestu otevřeného přístupu" a tzv. "zelenou cestu otevřeného přístupu". Definice otevřeného přístupu vychází z tzv. BBB-iniciativ (tj. Budapeštská iniciativa, Prohlášení z Bethesy a Berlinská deklarace).

Zdroje:

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities [online]. Max Planck Society, 2003 [cit. 2012-01-05]. Dostupné z: <http://oa.mpg.de/berlin-prozess/berliner-erklarung/>

Budapest Open Access Initiative [online]. Open Society Foundation, 2002 [cit. 2012-01-05]. Dostupné z: <http://www.soros.org/openaccess/read>

Bethesda Statement on Open Access Publishing [online]. Howard Hughes Medical Institute, 2003 [cit. 2012-01-05]. Dostupné z: <http://www.earlham.edu/~peters/fos/bethesda.htm>

BARTOŠEK, Miroslav. Open access - otevřený přístup k vědeckým informacím. Úvod do problematiky. In Zprávovej ÚVT MU. Roč. XX, č. 2 (2009), s. 1-7. ISSN 1212-0901. Dostupné z: <http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/628.htm>

SUBER, Peter. Open access overview : focusing on open access to peer-reviewed research articles and their preprints [online]. Online zveřejněno 21.6.2004, posl. rev. 18.6.2012 [cit. 2012-01-05]. Dostupné z: <http://www.earlham.edu/~peters/fos/overview.htm>

Použití termínů Open Access v praxi

- MAREK, Jiří, Petra DĚDIČOVÁ a Jan SKŮPA. *Open Access na VUT v Brně*. 1. vyd. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2014. 75 s. Dostupné také z: <http://www.vutbr.cz/knihovny/openaccess>.
- Kniha: Otevřený přístup k vědeckým informacím: současný stav v České republice a ve světě, Editor: DĚDIČOVÁ, Petra a kol. VUTIUM (v přípravě 2/2016)

Databáze zkratek pro knihovnictví a informační obory (KZK)

- Obsahuje rozpisy cca 4500 českých i zahraničních zkratek a akronymů z oblasti knihovnictví, knihovnědy, informační vědy a hraničních oborů, překlady a výklady zkratek/akronymů
- Přístup k databázi z: <http://aleph.nkp.cz/cze/kzk>
- Je spravována Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR
- Odpovědná osoba: PhDr. Anna Machová
- Z oblasti Open Access několik zkratek, např. OA, OAW, BOAI

Návrh, jak dále s termíny

- Interní konzultace v rámci skupiny za účelem zajištění jednotnosti termínů pro návrh národní strategie
- Případné doplnění termínů v kontextu dalších EU nebo USA definic a praxe (EU guidelines on OA, kniha od Petra Subera apod.)
- Terminologické, příp. zkratkové definice vložit jako přílohu č. 1 k návrhu národní strategie
- Pokud by tato strategie vstoupila v platnost, implementace jednotné terminologie napříč subjekty v oblasti OA v ČR

Kontaktní údaje

- Databáze TDKIV: <http://aleph.nkp.cz/cze/ktd>
- WWW stránky o TDKIV: <http://tdkiv.nkp.cz/>
- Bc. Jaroslava Citová, DiS. - jaroslava.citova@nkp.cz
- Ing. et Bc. Jiří Marek – marek.jiri.openaccess@gmail.com
- PhDr. Anna Machová – anna.machova@nkp.cz